

الشرق
الاستراتيجية

AL SHARQ
STRATEGIC
RESEARCH

Bülten

Al Sharq Haftalık

28 Temmuz 2023

TÜRKİYE

Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas'ın Ankara Ziyareti

Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, salı günü Filistinli mevkidaşı Mahmud Abbas ile Ankara'da bir araya geldi. Görüşmeler boyunca, taraflar ikili iş birliğini derinleştirmek için farklı dosyalara odaklandı. Özellikle, Filistin-İsrail meselesi görüşmelerin merkezindeydi. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Filistin-İsrail meselesinde iki devletli çözüme olan desteğini tekrar vurguladı. Filistin Devlet Başkanı Abbas'ın ziyareti, İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu'nun planlanan Ankara ziyaretinden önce gerçekleşti. Ankara ile Tel Aviv, ikili ilişkilerde uzunca süren gerilimli bir aşamadan sonra diplomatik kanalları yeniden devreye soktu ve 2022'nin sonlarında taraflar arasındaki diplomatik ilişkiler büyükelçilik düzeyine yükseltildi. İsrail Başbakanı'nın Ankara'yı Cuma günü ziyaret etmesi bekleniyordu. Ancak planlanan ziyaret, Netanyahu'nun son zamanlarda yaşadığı sağlık sorunları nedeniyle ileri bir tarihe ertelendi.

Bu arada, Filistin Devlet Başkanı Abbas, Ankara ziyareti sırasında Hamas lideri İsmail Haniye ile de bir araya geldi. Görüşmenin amacı, İsrail'de Netanyahu liderliğindeki sağcı hükümetle mücadele eylemlerini koordine etmektir. Ayrıca bu görüşme, 30 Temmuz 2023 tarihinde Kahire'de düzenlenmesi planlanan Filistin hareketleri genel sekreterleri konferansına hazırlık olarak da hizmet etti. İki lider, Hamas tarafından 26 Temmuz 2023 tarihinde yayımlanan bir açıklamaya göre, "Filistin meselesi konusunda yaklaşmakta olan risklere karşı ulusal çabaların birleştirilmesinin gerekliliği konusunda anlaştılar."

Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi, Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Dışişleri Bakanı Hakan Fidan ile Görüştü

Yeni atanan Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi Ankara'yı ziyaret etti ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yanı sıra Dışişleri Bakanı Hakan Fidan'la farklı alanlarda ikili iş birliğini geliştirmeyi müzakere etti. Bakanın Ankara ziyareti basına kapalı bir şekilde gerçekleşti. Çin resmi devlet haber ajansı Xinhua tarafından yayımlanan açıklamaya göre Bakan Wang, "Çin-Türkiye Hükümetlerarası İşbirliği Komitesi mekanizmasını etkili bir şekilde kullanma konusundaki isteklerini ifade ederek çeşitli alanlarda kapsamlı işbirliğini ilerletmeye, 'Bir Kuşak Bir Yol' projesinin inşasını kolaylaştırmaya, karşılıklı fayda ve kazan-kazan ilişkisini daha yüksek bir seviyeye çıkarmaya ve küresel ekonomik iyileşmeye olumlu katkıda bulunmaya istekli olduklarını" ifade etti.

SURİYE

BM Suriye Özel Temsilcisi Geir Pedersen, Suriye Krizine Müzakere Yoluyla Son Verme Çağrısında Bulunuyor

Birleşmiş Milletler (BM) Suriye özel temsilcisi Geir Pedersen, BM Güvenlik Konseyi toplantısında, uzun süredir durmuş olan Suriye siyasi sürecini yeniden başlatmak için yeni bir diplomatik sürecin gerekliliğini dile getirdi. Pedersen, Suriye'deki ciddi insani krize çözüm bulabilmek için çatışmanın farklı tarafları arasında koordinasyon ve angajmanın önemini vurguladı. Pedersen,

Suriye için BM'nin öncülük ettiği siyasi süreç konusundaki hayal kırıklığını ifade ederek, farklı taraflar arasında yeniden angajmanın sağlanabilmesi için pragmatizm ve esneklik ruhunun çok önemli olduğunu belirtti. Son olarak, Pedersen, tarafların yapıcı görüşmelere katılmazlarsa, Suriye'de sahada durumun günlük olarak kötüleştiği bir zamanda müzakere yoluyla krize son verme şansının yeniden kaçırılacağını ifade etti.

İSRAİL

Dışişleri Bakanı Blinken, ABD'nin İsrail'in Güvenliğine Olan Taahhüdünü Yeniden Dile Getirdi
Amerika Birleşik Devletleri, özellikle askeri yardım olmak üzere İsrail'e olan politikasını 'Engelleme, yardımı durdurmaz' şeklinde sürdürme kararı almış durumda. Washington, Tel Aviv'de yapılan yargı reformu yasasına ve bunun sonucunda yaşanan protesto dalgasına rağmen, İsrail'e ileri düzeyde askeri yardım sağlama konusundaki taahhüdünü sürdürüyor. Dışişleri Bakanı Blinken, Washington'da yaptığı açıklamada, askeri yardımlarda kesinti olmayacağını ve ABD'nin İsrail'e, güvenliğine ve ortaklığa olan bağlılığının on yıllar boyunca süreceğini vurguladı. İsrail'in, II. Dünya Savaşı'nın sonundan günümüze değin toplamda ABD'den 158 milyar dolarlık askeri yardım aldığı kabul ediliyor ki bu da İsrail'i ABD'den en fazla askeri destek alan ülke kılıyor.

İsrail'deki yargı reformu krizlerine rağmen, Amerika Birleşik Devletleri, İsrail'e askeri yardım sağlama konusundaki taahhüdünü sürdürüyor. ABD Dışişleri Bakanlığı, yargı reformuna yönelik eleştirilere rağmen, İsrail'in güvenliğine olan bağlılığının sarsılmaz olduğunu belirtti. Pazartesi günü, Knesset, hükümet kararlarının Anayasa Mahkemesi tarafından yeniden değerlendirilmesini sınırlandıran ilk yasayı onayladı. İsrail'deki bazı milletvekilleri, Başbakan Netanyahu'nun İsrail'i mutlakiyetçi bir yönetime sürüklediğini iddia ettiler. Bu arada, oylama sırasında binlerce gösterici polisle çatıştı. Amerika Birleşik Devletleri Savunma Bakanı Lloyd Austin'in belirttiği gibi, ülkesi, İsrailli mevkidaşı Yoav Gallant'a toplumsal uyumu tehlikeye atmaması çağrısında bulundu. Ayrıca, Başbakan Netanyahu'nun sağcı hükümeti tarafından desteklenen ve ülke genelinde protestolara yol açan kapsamlı yargı reformları sebebiyle ABD Başkanı Joe Biden İsrailli yetkililere ülkede geniş bir uzlaşuya varma çağrısında bulundu.

LİBYA

Temsilciler Meclisi Yeni Seçim Yol Haritasını Onayladı

24 Temmuz'da, Libya BM Destek Misyonu Başkanı Abdoulaye Bathily, Temsilciler Meclisi Başkanı Akile Salih ile Bingazi'de bir araya gelerek, seçim sürecindeki bazı sorunların çözümü için bir seçim çerçevesi ortaya konulması için görüşmeler yaptı. Salih ayrıca İngiliz ve İtalyan elçilerle de yol haritasını tartışmak üzere buluştu. Bathily, taslak yasalarda tartışmalı konular arasında başkan adayının uygunluğu, başkanlık seçiminde zorunlu ikinci tur ve seçimlerden önce yeni bir geçici hükümetin kurulması gibi konuları vurguladı. Aynı zamanda, kapsayıcı ve uzlaşılı temelli seçimleri sağlamak için değişiklikler yapılmasını talep etti ki bu nedenle yabancı müdahale ve iç işlere karışma suçlamalarıyla karşılaşabilir.

Seçim yol haritası, 7 Haziran'da 6+6 komitesi tarafından önerildi ve Yüksek Devlet Konseyi yol haritasını iki hafta önce onayladı. Ancak, bazı anlaşmazlıklar ve gecikmelerin ardından, 25 Temmuz'da Temsilciler Meclisi nihayet söz konusu yol haritasını onayladı. Taslak uyarınca, başbakan adayları 15 Temsilciler Meclisi yesi ve 12 Devlet Yüksek Konseyi yesinin tavsiyelerini almak zorunda olacak; daha sonra bir komite aday listesini gözden geçirecek ve nihai halini açıklayacak. Temsilciler Meclisi ve Yüksek Devlet Konseyi televizyonda yayımlanacak ayrı oturumlarda gizli oylama yapacak ve toplamda en yüksek oyu alan kişi başbakan olacak.

Birokanalist, bu durumu Libya'nın istikrarlı yönetim yolunda ilerleme işareti olarak algılamakta. Ancak, Başbakan Dibeybe ve General Hafter gibi iki önemli aktör farklı nedenlerle bu duruma itiraz ediyor ki bu da potansiyel engeller yaratıyor. Libya barış sürecinde birçok ilerleme anı yaşadık, ancak bunları takiben iç çatışmalar, aksaklıklar ve geri adımlar yaşandı. Bu nedenle belirtilen seçim yasalarının göründüğü kadar umut verici olmayabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Libya Dışışleri Bakanı Tahran'da

Bir dönem nispeten duraklayan Libya-İran ilişkileri, elçiliklerin yeniden açılması konusundaki görüşmeler, İran gemilerinin Misrata limanına yanaşması ve son olarak Libya Dışışleri Bakanı Necla Menguş'un salı günü Tahran'a gerçekleştirdiği ziyaret ile canlanmaya başladı. Görüşme sırasında İran Dışışleri Bakanı Hüseyin Emirabdullahiyan, Libya'nın yenilenen istikrar ve güvenliğini takdir etti ve İran'ın Libya'nın inşa sürecini desteklemeye hazır olduğunu vurguladı. İki dışışleri bakanı, Libya-İran ortak komitesinin yeniden faaliyete geçirilmesi, ekonomik ve ticari ilişkilerin güçlendirilmesi, bilimsel ve teknolojik iş birliğinin teşvik edilmesi ve güçlü diplomatik ilişkilerin yeniden kurulması konusunda anlaştılar. Libya'nın bu adımının çeşitli olası nedenleri bulunmaktadır. Askeri açıdan, İran silahlarına erişim, Libya'nın Türk silahlarına olan bağımlılığını azaltabilir ve Türkiye'nin çatışmadaki rolüne karşı bir denge sağlayabilir. Kuzey Afrika'daki daha geniş jeopolitik değişiklikler de Libya'nın eylemlerini etkileyebilir, bunlar arasında Fas ve Cezayir arasındaki ilişkilerin kötüleşmesi, Mısır'ın çeşitli siyasi ve ekonomik hatalardan dolayı bölgedeki varlığının azalması ve Sudan'daki istikrarsızlığın etkileri (ki bu durum Hafter'in tedarik hatlarını etkilemiştir) yer alıyor. Orta Doğu'da olduğu gibi Kuzey Afrika'da da stratejik yeniden konumlanmalar yaşanmakta ve Libya'nın İran ile ilişkilerini derinleştirmesi, bu daha geniş normalleşme eğilimleriyle uyumlu. Geçtiğimiz hafta Irak, 2011'den bu yana ilk kez bir Başbakanını Suriye'ye göndermişti. Bu ziyaretten sadece iki hafta sonra, 17 yıl aradan sonra Libya'dan Menguş gibi yüksek rütbeli bir yetkilinin Tahran'ı ziyaret etmesi önemli bir an olarak kayda geçti. Bu gelişme kesinlikle kayda değer bir an, zira yenilenen bir ikili ilişkiyi pekiştiriyor ve Libya'nın bölgesel siyasetteki proaktifliğini yeniden kazanma girişimini yansıtıyor. Bununla birlikte, Libya'nın değişken i siyaseti, değişen bölge iç ilişkiler ve dünya düzeninin yeniden yapılandırılması, Libya'nın stratejik öneminin çok st bir noktaya varması için uzun bir zamana ihtiyacı olduğunu hatırlatıyor.

AL SHARQ STRATEJİK DÜŞÜNCE KURULUŞU HAKKINDA

Al Sharq Stratejik Düşünce Kuruluşu, demokratik katılım, bilinçli vatandaşlık, çok taraflı diyalog ve sosyal adalet ideallerini teşvik etmek amacıyla, tarafsız ve titiz bir yaklaşımla araştırma yapmayı üstlenen bir düşünce kuruluşudur.

Adres: İstanbul Vizyon Park A1 Plaza Kat:6

No.:68 34197 Bahçelievler / İstanbul /

Türkiye

Telefon: +90 212 603 18 15

Faks: +90-212-603 1665

E-posta: info@sharqforum.org

research.sharqforum.org

SharqStrategic